

יום ג', י"ב בטבת תשס"ג (17 בדצמבר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

בליל י"ב בטבת, בשנת תש"ב (1941-5702), נקרא באסיפת התנועות החלוציות בוילנא שבליטה כרוז שחיבר אבא קובנר ובו נאמר:

=...היטלר זומם להשמיד את כל יהודי אירופה. על יהודי ליטה הוטל להיות הראשונים בתור. **אל נלך כצאן לטבח!** נכון, חלשים אנחנו וחסרי-מגן, ואולם התשובה היחידה לאויב היא **התנגדות!**

קובנר (שכותרת הדף נושא ציטוט ממנו) היה מפקד מחתרת ופרטיזנים, ממייסדי ה'בריחה' שלאחר מלה"ע ה-II, משורר וסופר, היה פעיל בתחומי תרבות וציבור בישראל. מנעוריו, הוא היה חניך "השומר הצעיר". בשנת תש"א (1940-1941), כשהיתה ווילנה בירת הרפובליקה הסובייטית הליטאית, היה קובנר פעיל במחתרת. עם כיבוש העיר ווילנה בידי הגרמנים בסוף יוני 1941, מצא קובנר מקלט לזמן-מה עם קבוצה מחבריו, במנזר האחיות הדומיניקניות בפרבר של העיר. לאחר ששב לגטו, ונדע לו על רצח המוני יהודים, הגה קובנר את רעיון ההתנגדות, ונרתם להקמת כח יהודי לוחם. מכך נולד הכרוז הנ"ל.

היתה זאת הפעם הראשונה שרצח יהודים בידי האיינזצגרופן (יחידות מבצע של קבוצות רצח שפעלו בשטחים הכבושים, מטעם משטרת הבטחון הגרמנית) הוערך כחלק מתכנית כללית להכחדת יהודי אירופה. ופעם הראשונה שיהודים נקראו להתגונן עם נשק ביד נגד הנאצים.
[האנציקלופדיה של השואה]

~~~

ובחזית מלחמה אחרת, עוד על עניין "מלחמת השפות"... [ההיסטוריה של ארץ-ישראל]:  
מלחמת השפות היתה גם ציון-דרך בתולדות מעורבותה של התנועה הציונית בענייני החינוך. אמנם שאלות החינוך וארגונו עלו לא אחת על סדר היום של הקונגרסים הציוניים, אך דבר לא נעשה עד 'מלחמה' זו. במאבק נגד "עזרה" מצאה ההסתדרות הציונית הזדמנות נוחה להדק את קשריה עם היישוב החדש ולחזק את מעמדה.

אך אנחנו קופצים קצת. כדי להבין את מגמת ה'רוח החדשה' בנושא חינוך הבנים בארץ-ישראל המתחדשת, בואו נסתכל על ראשיתו של המאבק...

מערכת החינוך של היישוב החדש – פרט לבתי-הספר של המוסדות הפילאנטרופיים – התפתחה ללא מסגרת מכוונת וללא תכנית אחידה. **היתה זאת המערכת הציבורית החשובה ביותר בעיצוב דמותה הרוחנית של היישוב החדש.** ולמורים ניתנה חירות רבה לפעול על-פי יוזמה אישית.

בשנים הראשונות, קבעו רוב המושבות שהחינוך שיינתן בהן יהיה חינוך דתי. תקנות "תלמוד תורה" של פתח-תקוה משנת תרמ"א (1881) קבעו כי "לא ילמדו בני ישראל כי אם את תורת ה' ומוסר וכתב ולשון הקודש בלבד." נסיונו המוקדם של א"ל פרומקין לפתוח במושבה "חדר מתוקן" נתקל בהתנגדות נמרצת מצד ההורים. במושבות אחרות הנהיגה פקידות הברון לימודי חול ואף לימודים בצרפתית בכיתות הגבוהות, ואילו בעברית למדו לימודי יהדות בלבד. תהליך השינוי בבתי-הספר חל בשני כיוונים, שלא היו

**"קומה אלוקים, שופטה הארץ, כי אתה תנחל בכל הגוים."** [תהלים פ"ב 8]

מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום שלישי

יום נעים ושמח, בציפיה לישועה!

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל

יום ג', י"ב בטבת תשס"ג (17 בדצמבר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.

אבא קובנר, 1978

חופפים בהכרח: מצד אחד התנהל מאבק על החדרת "לימודי חול", כגון שפות זרות, חשבון, גיאוגרפיה ("הכרת הארץ"), טבע, חקלאות ועוד. ... {ההמשך, בע"ה, מחר}

"קומה אלוקים, שופטה הארץ, כי אתה תנחל בכל הגוים." [תהלים פ"ב 8]

מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום שלישי

יום נעים ושמח, בציפיה לישועה!

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל